

โกธ

พระอาจารย์สงบ มนัสฺสุโต

เทศน์พระ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม เพราะเราเป็นพระ เราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติธรรม ธมฺม
 สากจุณา เอตมฺมํมุทฺตมํ ถ้ามันเป็นมงคลกับชีวิตใจ ถ้าเป็นมงคลกับชีวิต หัวใจของเรามันเป็น
 มงคล ถ้าหัวใจเป็นมงคลมันยอมรับสิ่งความเป็นจริง ถ้ามันยอมรับสิ่งความเป็นจริงนะ สิ่ง
 ยอมรับสิ่งที่ความเป็นจริงนั้นมันเป็นมงคลกับชีวิตของหัวใจดวงนั้น

ถ้าหัวใจฟังธรรมๆ ฟังธรรมเข้ากับธรรม แนบสนิทชิดกับธรรม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม สมควรแก่ธรรม
 ผู้ใดเห็นธรรมผู้ใดเห็นตถาคต เห็นตถาคตเห็นพุทธะ

เพราะพุทธะคือหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเราถ้ามันแนบชิดกับสัจธรรมมันอบอุ่น มัน
 อบอุ่นขึ้นมาแล้วมันมีคุณค่า มันมีคุณค่าในหัวใจดวงนั้นใจ ฟังธรรมๆ ถ้าธรรมมันเข้ากัน เข้ากับ
 สัจธรรมอันนั้น

แต่เป็นอธรรม กุศล อกุศล กุศลเป็นส่วนความดีงาม อกุศลเป็นสิ่งที่ชั่วร้าย นั้นเป็นอธรรมๆ
 ไง ทำมารยาสาไถยว่าแสดงธรรมแต่หัวใจมันเป็นอธรรม ถ้าหัวใจมันเป็นอธรรมมันขัดแย้งไ้ มัน
 ขัดแย้งกับสัจธรรม

ถ้าหัวใจเป็นธรรมนะ เขาอึดอัดขัดข้อง แต่ถ้าหัวใจเป็นกิเลส ยอดเยี่ยม ถ้าหัวใจเป็น
 กิเลสมันเข้ากันได้ไ้ เพราะกิเลสเข้ากับกิเลสไ้ แล้วหัวใจเรามันมีกิเลสอยู่แล้วใช่ไหม ถ้าเป็น
 อธรรมๆ ก็เรื่องของกิเลสไ้ ถ้าเรื่องกิเลสมันเข้ากับกิเลสในใจของตนไ้ มันก็เป็นสิ่งที่พอใจไ้
 ชักชวนกันไปทำตามความพอใจของตน ชักชวนกันมันก็เป็นเรื่องของกุศลอกุศล

ถ้ามันเป็นเรื่องผลของวิภวไ้ ผู้ที่เกิดมาร่วมภพร่วมชาติ ร่วมภพร่วมชาติในสังขกรรม
 นั้น ถ้ามีแต่บัณฑิตมีแต่สิ่งที่ดีงาม สังคมนั้นก็ร่มเย็นเป็นสุขไ้ แต่ถ้ามันมีสิ่งชั่วร้าย มันมีการ
 กระทำแล้วมันมีความทุกข์ความยากขึ้นมา ไ้ไ้ มันแบ่งแยก

ดั่งฟ้าต่ำ ทำหินแตก สิ่งต่างๆ มันเกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาจากกิเลสตัณหาความทะยานอยากของคนใจ

ถ้าเป็นธรรมๆ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติมันไหลไปสู่สัจธรรมอันนั้น เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติธรรม แม่น้ำทุกสายไหลลงสู่ทะเล ลงสู่มหาสมุทร สิ่งใดเป็นธรรมๆ มันเป็นธรรมตรงนั้น

นี่เหมือนกัน ถ้ามันเป็นธรรมๆ มันก็เข้าสู่สัจธรรมอันนั้นไง ถ้ามันเข้าสู่สัจธรรมอันนั้น พังธรรม พังธรรมขึ้นมาแล้วตรวจสอบ ตรวจสอบในหัวใจของเราว่ามันเป็นจริงอย่างนั้นหรือไม่ ตรวจสอบหัวใจเราสิ่งนี้มันขัดมันแย้งหรือไม่ ถ้ามันเป็นความจริง ความจริงที่เราเห็นมันเป็นความจริงหรือยัง ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาแล้วมันจะเข้าสู่กับความจริงอันนั้น

ความจริงมันมีหนึ่งเดียวเท่านั้น ความจริงไม่มีสอง

สิ่งที่เป็นสองๆ ไปแล้วนะ จริงบ้างไม่จริงบ้าง เดียวก็จริง เดียวก็เสื่อม เดียวก็ไม่จริงขึ้นมา พอไม่จริงขึ้นมาแล้วก็ล้มลุกคลุกคลานไป ถ้าล้มลุกคลุกคลานไป ถ้าคนที่มีความอานาจวาสนามันก็ฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ๆ ลองผิดลองถูกๆ

ผู้ที่ปฏิบัติธรรมๆ ปฏิบัติธรรมเพื่อบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ปฏิบัติบูชากิเลสใจ ปฏิบัติบูชากิเลส ตั้งเป้าแล้วก็ทำให้สมตามเป้าหมายของตน แล้วมันครบสูตรแล้วทำครบสูตรแล้วไง แต่มันจิตซัด แต่มันไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา แล้วตอนนี้ก็ล้มลุกคลุกคลานแล้ว

แต่ถ้าทำปฏิบัติธรรมบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปฏิบัติธรรมเพื่อความเป็นธรรม ปฏิบัติซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ มันพิสูจน์ของมันขึ้นมา ถ้ามันดั่งามขึ้นมา

ปลูกต้นไม้ รดน้ำที่โคนต้น ผลออกที่ปลาย นี่ไง เวลาผลไม้ที่ออกที่ปลาย ออกที่กิ่งที่ก้าน มันไม่ออกที่โคนต้น เรารดน้ำพรุนดินที่โคนต้นนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เราปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประพฤติปฏิบัติของเราตามความเป็นจริงของเรา ถ้าเป็นจริงของเรามันเป็นสัจธรรม

ความโลภ ความโกรธ ความหลง คุณิ เวลาคงค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปทรมาน
ชฎิล ๓ ฟีนอง โทสคคินา โลกคคินา โมหคคินา ไฟเป็นราคะ ความโลภ ความโกรธ ความหลง
เป็นไฟ เป็นไฟแผดเผา แผดเผาเนือง

ความโกรธ โทสะ โทสะเวลามันเกิดโทสะขึ้นมา โทสะมันเกิดมันมีอยู่แล้ว เวลาธรรมะ
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ แล้วมาเข้ากับแพทย์แผนไทย ธาตุ ๔ ธาตุไฟ ธาตุดิน
ธาตุน้ำ ธาตุลม

ถ้าธาตุลม ธาตุดิน ธาตุไฟ ธาตุน้ำ มันเกิดจากธาตุใดใด แล้วมันเข้าได้ไหม มันเข้ากันโดย
ธาตุๆ เวลาเข้ากันโดยธาตุมันชอบพอกันไปไง แล้วถ้าเข้ากันโดยธาตุแล้วมันยังเข้ากันโดยจิต
นิสัยอีกต่างหาก จิตนิสัยเพราะโดยธาตุเดียวกัน

ธาตุไฟเหมือนกัน คนที่ธาตุไฟพวกนี้พวกเป็นปัญญา ปัญญามันเกิดความรู้สึกรู้คิด
ด้วยอารมณ์ที่รุนแรง พอรุนแรงขึ้นมาแล้วถ้าแบ่งข้างแล้วเข้าประหัดประหารกันนะ ธาตุ เข้ากัน
โดยธาตุๆ มันเข้ากันได้ด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยากเป็นพรรคเป็นพวกกันไป

ถ้าเป็นธรรมๆ สิ่งใดพิจารณาไปแล้ว พลังงาน พลังงานไปเข้ากับสิ่งใด ถ้ามันธาตุไฟๆ ถ้า
ธาตุไฟ โทสคคินา ถ้าเป็นโทสะๆ มันเจือด้วยอะไร ถ้ามันเจือด้วยอะไร มันก็ชักชวนเข้าไปสู่กิเลส
ค้นหาความทะยานอยาก

แต่ถ้ามันเป็นพลังงานเป็นธรรมๆ เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเทศนาว่าการของ
ท่าน เป็นธรรมๆ นั้นนะรุนแรง นี่พลังของธรรมๆ นะ เวลาถ้ามันสักแต่ว่าธาตุ ธาตุ ภาราหเว
ปญฺจุชฺชธา ธาตุนั้นไม่มีกิเลสค้นหาความทะยานอยาก มันเป็นสัจจะเป็นความจริงอันนั้น มัน
เป็นแค่กิริยา

แต่ถ้าธาตุไฟของเรา เราโทสคคินา แล้วมันไปเข้ากับความสุข ไปเข้ากับกิเลสค้นหา
ความทะยานอยาก ไปเข้ากับความเจ้าเล่ห์แสนงอนในใจของตน มันไปกระตุ้น เห็นไหม

โทสะๆ เวลาทางโลกเขา เวลาอารมณ์ชั่ววูบๆ เวลามันโกรธขึ้นมาหน้าดำหน้าแดงนะ ทำ
ร้ายเขายิ่งใหญ่นัก เวลาเขาโดนจับขึ้นมา ขอขมาลาโทษยกมือปลกๆ เลยแหละ แล้วเวลาบอก
ว่านั่นนะอารมณ์ชั่ววูบ มันเป็นอารมณ์ชั่ววูบ แล้วอารมณ์ชั่ววูบเพราะอะไรละ

เพราะมันไม่ได้ฝึกหัดไว้เลย ไม่ได้ตั้งสติเอาไว้เลย ไม่เคยฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเลย ไม่เห็นคุณค่าของธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย ถ้าเป็นชาวพุทธก็ชาวพุทธที่ทะเลียนบ้าน แล้วสิ่งใดเวลามันกระตุ้นในหัวใจขึ้นมามันยิ่งพอกพูนเข้าไป ด้วยศักดิ์ศรี ด้วยความยิ่งใหญ่ ด้วยกิเลสตัณหาพอกพูนเข้าไป นี่ไง แล้วเวลามีสิ่งใดขึ้นมาอีกเวลามันสำนึกได้ “อารมณ์ชั่ววูบๆ ทำไปเพราะอารมณ์ชั่ววูบ”

แล้วมันวูบบ่อยๆ วูบทีไรมีปัญหาทุกที วูบทีไรทำร้ายเขาทุกที วูบทีไรก็มีแต่เรื่องขึ้นมาทุกที นี่ความโกรธ โทสะ เวลาโทสะๆ ขึ้นมา เห็นไหม

แต่ถ้ามันเป็นพลังงาน คุณสิ เวลาคนเราเกิดมาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ชีวะ สิ่งมีชีวิตคืออะไร คือพลังงาน แต่พลังงานนั้น พลังงานของธาตุรู้ พลังงานที่มีชีวิตจิตใจ ไม่ใช่พลังงานทางโลก

พลังงานทางโลก คุณสิ พลังงาน สิ่งที่เขาเอามา แม้แต่แสงแดด คลื่นลม มันยังมีพลังของมันเลย พลังงานเขาทำไฟฟ้าของเขาได้ เขาสะสมพลังงานของเขาได้ นั่นมันไม่มีชีวิตนะ เขาก็เอามาใช้ประโยชน์ของเขา นั่นใช้ประโยชน์ในทางโลก

แต่จิตไม่เป็นอย่างนั้น พลังงานก็ต้องแสวงหาใช่ไหม จิตของเรามันต้องแสวงหา จิตของเราเป็นตัวของมันเอง จิตเป็นตัวมันเองเพราะอะไร เพราะมันเป็นสันตติ สิ่งที่เกิดดับๆ มันเกิดในตัวของมันเอง มันเกิดมาเองเพราะมันเป็นชีวะ มันเป็นสิ่งที่มีคุณค่า มันเป็นธาตุรู้ ธาตุรู้ พุทธะ

แล้วมันมีในสัตว์ ในสิ่งมีชีวิตทั้งสิ้น สิ่งมีชีวิตที่ไม่มีวิญญาณครอง สิ่งที่เป็นพืชมันเป็นสิ่งมีชีวิตแต่ไม่มีวิญญาณครอง แล้วเป็นพลังงานทางโลก พลังงานที่มนุษย์สร้างขึ้น ที่มันเป็นวิทยาศาสตร์ มันไม่ใช่ธาตุรู้ ไม่ใช่ธาตุรู้ของเรา

ธาตุรู้ แล้วปฏิสนธิจิตๆ แล้วมันออกมา ชันธ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ วิญญาณนี้วิญญาณเปลือก มันมีภายนอกภายใน เวทนานอก เวทนาใน เวทนาในเวทนา จิตในจิต จิตลึกซึ้งขึ้นไป มันเป็นอย่างไร ถ้ามันรู้ มันรู้อย่างไร

ถ้ามันเป็นเรื่องโลกก็เป็นเรื่องโลกนี่โทสะๆ

เวลามันอ้อยสร้อยอ้อยอิง ชัดใจ เวลามันชดอชดใจขึ้นมานั่นนะต้นเหตุแล้ว เวลามันชด
ออกชัดใจ หงุดหงิด เวลาหงุดหงิดขึ้นมา หงุดหงิดขึ้นมาแล้วก็ปล่อยสะสมไว้ หงุดหงิด พอ
หงุดหงิดขึ้นมาเดี๋ยวมันวางแผนแล้ว เดี่ยวมันกระตุ้นขึ้นมาแล้ว แล้วเกิดถ้ามันอยู่ตัวคนเดียวมัน
ก็เก็บเผาภายใน เวลาไปเจอสิ่งใด ถ้ามันขาดสติ มันแสดงออก อารมณ์ชั่ววูบ

มันไม่ใช่อารมณ์ชั่ววูบ มันสะสมมานาน มันสะสมมานานด้วยความยุแหย่ของกิเลส กิเลส
ทั้งเผดทั้งเผา ทั้งยุทั้งแหย่ทั้ง เสี้ยมทั้งสอน แล้วเราไม่มีการฝึกหัดเลย ไม่มีสติปัญญาเท่าทันมัน
เลย ไม่มีสติปัญญาเท่าทันมันเลย แล้วก็สั่งสมขึ้นมาๆ เอาไว้ทำไม ทำลายตนก่อน

ธรรมะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฝึกหัดตน ชนะตนก่อน แล้วเป็นที่พึ่งของเราได้
แล้วเป็นที่พึ่งของคนอื่นได้

ถ้าตัวเป็นที่พึ่งของตนไม่ได้ เป็นที่พึ่งของตนไม่ได้เพราะอะไร เพราะว่า นี่ไง ศึกษารวม
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะปากเปียกปากแฉะ รู้รอบขอบชิด รู้ไปหมดทุกเรื่อง
เลย แต่ไม่รู้ใจของตน ไม่รู้ใจของตนก็ไม่เห็นความจริงในใจของตน

ถ้าไม่เห็นจริงในใจของตนก็ไม่ใช้การประพฤติปฏิบัติธรรม มันเป็นนกแก้วนกขุนทอง
ท่องจำไว้เท่านั้นไง พอท่องจำไว้เท่านั้น แล้วเวลาคนอื่นก็ชี้ไปหมดเลย สิ่งใดผิดถูกชี้ไปหมดเลย
แต่ไม่ชี้ถึงใจของตนเลย เพราะมันไม่เห็น

ความโกรธ เวลาความโลภ ความโกรธ ความหลง โทสะคคินา โมหคคินา ไฟเป็นราคะ ไฟ
เป็นโทสะ เป็นโมหะ มันเป็นโทสะคคิ โมหคคิ มันเป็นไฟทั้งนั้น มันเผาเผาๆ นี่ความโกรธ นี่
พลังงานทั้งสิ้น

เวลาพลังงานก็คำว่า “พลังงาน” แต่พลังงานเราเกิดมามันมีอยู่แล้ว การเคลื่อนไหวของ
เรามันก็พลังงาน เวลาคนหลงป่าเขาให้มันนอนเฉยๆ อย่าขยับ ขยับแล้วมันจะใช้พลังงานไป
สิ้นเปลืองพลังงานไปโดยเปล่าประโยชน์

แล้วเวลาคนทำงานๆ สิ่งที่ใช้พลังงานทางร่างกายเรื่องหนึ่ง ใช้พลังงานสมองเรื่องหนึ่ง
ไฉนก็เหมือนกัน เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา เราใช้พลังงานทางจิตเลย ถ้าจิตมันสงบเข้ามามันจะเป็น
พลังงานจากของเรา

แต่ถ้ามันเกิดจากสมอง เกิดจากธรรมชาติอย่างนี้ มันเป็นผลของวิญญะ มันเป็นผลของการเกิดเป็นมนุษย์ไง มนุษย์มีร่างกายและจิตใจ ร่างกายนี้มันขับเคลื่อนของมัน มันขยับของมัน มันมีพลังงานของมัน แล้วเราก็ต้องหาพลังงานเติมเข้าไป เราจะกินเท่าไร วันละเท่าไร ใช้พลังงานเท่าไร วิทยาศาสตร์ทางกีฬาคิดของเขาคำนวณของเขาไง แล้วเหลือมาเท่าไร แล้วผลมันคืออะไร ผลมันคือการแพ้หรือชนะ แล้วมันสะสมลงที่ใจนั้น มันเป็นบุญหรือเป็นบาป เป็นผลประโยชน์หรือเป็นโทษ นั้นนะฝังลงที่ใจ พอฝังลงที่ใจมันก็ขับเคลื่อนต่อไป เห็นไหม

ถ้ามันหยุดหิด ถ้ามันหยุดหิดนะ เรามีสติปัญญาเท่าทันๆ มัน ถ้ามีสติปัญญาเท่าทัน มัน นั้นปัญญาอบรมสมาธิ

ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าเราสนใจของเรารอบหนึ่ง สิ่งที่หยุดหิดงุ่นง่านขัดอกขัดใจ มันปล่อยวางได้ มันวางด้วยเหตุด้วยผล

มันต้องวางด้วยเหตุด้วยผล เหตุและผลคือกรรม กรรมมันเกิดจากเหตุและผล ไม่ใช่เกิดจากการคาดหมาย การจินตนาการ การคาดเดาของตน นั้นมันคาดเดา

สันนิษฐานคือเดา สันนิษฐานว่ามันจะดี สันนิษฐานว่ามันจะสมความปรารถนา สันนิษฐานเอา มันเป็นเรื่องโลกๆ ทั้งนั้นนะ มันไม่เป็นความจริงหรอก

เวลาเป็นความจริงขึ้นมามันต้องมีสติปัญญาเท่าทันในใจของตน ถ้ามันเท่าทันในใจของตน เห็นไหม ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลคือความปกติของใจ ความปกติของใจคือไม่ผิดศีล มันมีสัจ

คนที่มีสัจ มีสัจจะๆ พูดอย่างไรเป็นอย่างนั้น ตรงไปตรงมา ถ้าคนมันจริง ธรรมะเป็นของจริง ถ้าเราเป็นของปลอมเข้ากับธรรมะไม่ได้ สัจธรรมนี้เป็นของจริงแน่นอน แล้วสิ่งที่เข้าไปถึงความจริงนั้นมันต้องจริงจากใจของเรา ถ้าจริงจากใจของเรา เริ่มต้นจากศีล

ศีล ถ้ามันทุศีล ศีลถ้ามันสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมา เวลาเข้ามามันจะเป็นสัมมาสมาธิ ถ้ามันทุศีลไง ทุศีล ดุสิ เวลาเขาปฏิบัติกัน ในวงปฏิบัติเขามาเล่าให้ฟังทั้งนั้นนะ “ผมหลอก หลอกให้ใจมันเป็นสมาธิ”

มันทุศีลมาตั้งแต่ต้น ก็ผมหลอก หลอกตัวเอง คำว่า “หลอกตัวเอง” คือหมายความว่าสัจธรรมจะเป็นอย่างนั้น แล้วก็วางอารมณ์อย่างนั้นหลอกให้มันเป็น คำว่า “หลอก” มีสัจใหม่ นี่มัน

ทุจริตมาตั้งแต่ต้น ทำมาทุจริตตั้งแต่ต้นแล้วมันจะเข้าไปสู่ความสัมมาเป็นความถูกต้องดังงามได้อย่างไร มันทุจริตตั้งแต่ต้น ต้นคด ต้นคดปลายจะตรงได้อย่างไร

ถ้าต้นมันตรง มันตรงมันก็เป็นความจริงโดยซึ่งๆ หน้านี้แหละ สิ่งที่เป็นซึ่งๆ หน้านะ อะไรที่มันเกิดขึ้นเป็นปกติใช้ไหม เป็นปกติของเราอยู่วันยังค่ำ ผิดชอบชั่วดีเราก็คือของเราอยู่ แล้วเวลานั่งสมาธิขึ้นไป เริ่มต้นขึ้นมาจะทำได้อย่างไร

ถ้าเริ่มต้นขึ้นมาจะนั่งทำสมาธิของเราขึ้นมา ถ้ามันถูกต้องดังงามขึ้นมา ให้มันถูกต้องดังงามขึ้นไป

“ผมหลอกให้มันเป็น” เขามาพูดให้ฟังนะว่าครูบาอาจารย์เขาสอนกันอย่างนั้น สังคมเขาปฏิบัติอย่างนั้น “สมาธิง่ายๆ คิดว่าเป็นสมาธิก็หลอกให้มันเป็น หลอก สร้างภาพให้เป็นสมาธิ แล้วสมาธิก็เป็นสมาธิ”

โอ้! ฟังแล้วงงนะ คำว่า “งง” หมายความว่ามันเศร้าใจ ไม่งงหรอก

คนโง่ คนโง่คิดว่าสมบัติมันจะได้มาด้วยความครอบงำ สมบัตินั้นจะได้ขึ้นมาโดยเราสร้างภาพ มันเหมือนคนสร้างภาพทางโลกสร้างภาพไปตลอด ไม่ได้ทำอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย แต่สร้างภาพว่าตัวเองมีความยิ่งใหญ่ แล้วมันยิ่งใหญ่จริงหรือไม่

เพราะการสร้างภาพมันต้องระแวงตลอด มันต้องคอยค้าจูนสิ่งที่ตัวเองสร้างไว้ ใ้ฉันก็หลอก หลอกให้ตัวเองเป็น แล้วหลอกให้ตัวเองเป็นแล้วมันจะเป็นได้อย่างไร ความว่ามันหลอกให้มันเป็น พอหลอกให้มันเป็นแล้วคิดว่า “ผมหลอกให้มันเป็นสมาธิ ผมหลอกให้มันเป็นปัญญา”

‘ผมหลอก’ มันก็ทุจริตมาตั้งแต่ต้น

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีสัจจะ ต้องมีสัจจะ เราต้องจริงในตัวเราก่อน คุณสิ เวลาครูบาอาจารย์ท่านไปอยู่กับหลวงปู่มั่น ท่านบอกหลวงปู่มั่นเป็นคนจริง สัจธรรมนี้เป็นความจริง

สัจธรรมเป็นความจริง อยู่กับคนจริง แล้วท่านเองท่านก็อยากเข้าไปศึกษากับหลวงปู่มั่น ท่านก็ตั้งใจของท่าน นี่เราต้องจริง พอเราจริงขึ้นไป มันจะทุกข์มันจะยากขนาดไหน มันจะโอด

มันจะโอยขนาดไหน ท่านมีสติปัญญาเท่าทันทั้งสิ้น เพราะเราจะเอาความจริง เราจะเอาความจริง เอาสัจจะความจริงอันนั้น ถ้าสัจจะความจริงอันนั้น มันได้ความจริงอันนั้นมา มันไม่หลอกตัวเองไง ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาต้องเป็นจริงขึ้นมาอย่างนั้นไง

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันเกิดโทษะมันหงุดมันหงิดมันไม่พอใจทั้งสิ้น

ถ้าไม่ได้ตั้งใจ ไม่พอใจทั้งสิ้น แล้วไม่พอใจทั้งสิ้น แล้วทำไมไม่มีปัญญาไล่ต้อนมันล่ะ ทำไมไม่มีปัญญาพิจารณา สิ่งที่เกิดขึ้นมันคืออะไร

ดูไฟสิ ไฟ ไฟมันต้องมีของมันอยู่แล้ว บ้านเรือนใดถ้าไม่มีเตาไฟมันไม่สามารถทำอาหารให้ลุกขึ้นมาได้ ครอบครัวยุคนี้แล้วแต่ เขามีบ้านมีเรือนของเขา เขาต้องมีเรือนไฟของเขา ถ้าเรือนไฟของเขา ไฟในเตามันเป็นประโยชน์ทั้งสิ้น

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมา เราเป็นสิ่งที่มีชีวิต มันมีพลังงานอยู่แล้ว มันมีพุทธะอยู่แล้ว ถ้ามีพุทธะอยู่แล้ว แต่เป็นพุทธะของกิเลสที่มันครอบงำไง ถ้ามันจะเป็นความจริงขึ้นมา เราตั้งสติตั้งปัญญาของเรา พลังงานนั้นให้มันเป็นพลังงานในเตาไฟ พลังงานในเตา สิ่งที่เราควบคุมพลังงานนี้ได้ไง ถ้าควบคุมพลังงานนี้ได้ก็เป็นสัมมาสมาธิ

ถ้าสัมมาสมาธิ คำว่า “สัมมาสมาธิ” ปรารถนาถึงความสุข ปรารถนาให้คนอื่นเป็นสุข ปรารถนาให้สังคมนี้ร่มเย็นเป็นสุข มันไม่มีทางหrokenที่มันจะไปฟาดวงฟาดงากับใครทั้งสิ้น เป็นไปไม่ได้หroken

การฟาดวงฟาดงาของเขาเพราะมันไม่สงบจากภายใน ถ้ามันสงบจากภายใน ภายในไม่สงบอยู่แล้ว มันก็ดมันขวางจากภายใน นี่โทษะ ความโกรธ

ความโลภก็อยากได้อะยากดินะ นั่นก็เป็นความโลภ

ความโกรธ ความโกรธมีแต่ฟันแต่ไฟเผาเผา เผาเผาทั้งหัวใจดวงนี้ไง แล้วเผาเผาหัวใจคนอื่นไง แล้วเผาก็เผาเผาโอกาสของตน เผาเผากการปฏิบัติของตน เผาเผาไปทั้งสิ้นใน ความโกรธไง เวลาทางโลก ความโกรธ โกรธแล้วเป็นยักษ์ เป็นยักษ์เป็นมาร แต่ถ้ามันสงบระงับได้มันจะเป็นเทพ

ถ้าเป็นเทพเป็นสิ่งที่ดีงาม เป็นเทพเพราะมีสติปัญญาควบคุมใจของตน พอมีสติปัญญา ควบคุมใจของตน ทำสิ่งใดขึ้นมาด้วยเหตุด้วยผล ด้วยเหตุด้วยผล ด้วยเหตุของเด็ก

ผู้ที่ปฏิบัติ พระนวกะ พระนวกะสมณสาธูปเขาทำของเขาได้ดีงาม นั่นก็สาธุ เขาทำของเขาดีงามของเขาอยู่แล้ว มันเป็นพระนวกะ ถ้าพระ ๕ พรรษา ๑๐ พรรษาขึ้น เขาก็ต้องละเอียดยรอบคอบของเขาขึ้น แล้วยิ่ง ๒๐ พรรษา ๔๐ พรรษาขึ้นไป ความดีแต่ละระดับของวัยของการประพฤติปฏิบัติ นี่พูดวัยของปฏิบัตินะ

แล้วเกิดถ้าเป็นคุณธรรมขึ้นมาจริง ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ดูสิ เวลา ยกขึ้น โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป อยู่ที่วุฒิภาวะของหัวใจมันสูงส่งขึ้นมาน้อยแค่ไหน

ถ้าวุฒิภาวะของจิตใจของคนนั้นไม่สูงส่งขึ้นเลย มันก็อยู่ในสถานะระดับเดิมของมัน ปุณฺณ กัลยาณชน กัลยาณชนเขาก็รักษาหัวใจของเขาอยู่แล้ว รักษาหัวใจของเขาเพราะอะไร เพราะว่าปุณฺณมันคนหนา คนหนาก็นำด้วยต้นหาความทะยานอยาก

กัลยาณชน กัลยาณชนคือมันวาง รูปสกลินเสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร สิ่งที่มีมันเป็นมารที่มัลล่อมาลง นี่ไง ถ้ามันมีวุฒิภาวะขึ้นมา นี่ไง มันก็ชนะกิเลสใหม่ มันก็เท่ากับชนะความโกรธไปในตัว

เพราะความโกรธคือพลังงาน คือพลังงานคือไฟฟ้า สิ่งทีไฟฟ้าขึ้นมาคือไฟที่มันต้องเอามาหุงต้มแกงกิน ดูสิ เราต้มน้ำร้อน เราก็ต้องอาศัยไฟ เราซักผ้า เราก็ต้มน้ำ ต้มน้ำก็ต้องอาศัยไฟทั้งสิ้น แต่อาศัยไฟขึ้นมาเพื่อทำประโยชน์นี้ ไม่ใช่อาศัยไฟมาเผาบ้านเผาเรือนของตนนี้

นี่มันเผา เขาให้ซักผ้า ไม่ใช่เผาผ้า เขาให้ต้มน้ำ ไม่ใช่มาต้มตัวเองให้มันเดือดพล่านขึ้นมา ไม่ใช่โทษะ

นี่ไง โทษะ โมหะ ถ้าเป็นโทษะ สิ่งที่เป็นประโยชน์ เราก็ใช้ประโยชน์ของมันด้วยพลังงาน ด้วยจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ คนที่เกิดมามันต้องมีพลังงานอยู่แล้ว เวลาตายก็พลังงานนี้ออกไป

แต่พลังงานที่เป็นพุทธะ พลังงานส่วนตัว พลังงานในจิตดวงนั้น เวลามันทุกขมันยาก ผู้ที่รับทุกข์รับยากคือหัวใจของตน เวลาที่มันมีความสุขขึ้นมา จิตสงบระงับเข้ามาที่มีความสุขก็มีความสุขในหัวใจของตน มันเป็นปัจเจกตั้ง สันติภูมิโก จิตที่มันสงบขึ้นมามันก็มีความสุขกับจิตดวงนั้น จิตดวงใดที่มันมีแต่กิเลสตัณหาความทะยานอยากครอบงำมันก็เผาใจของตนมันนะ

ทั้งที่ไฟ ไฟในเตา ไฟในเตาคือพลังงาน สิ่งที่มีชีวิตอยู่นี้ไง สิ่งที่มีชีวิตอยู่มีสติปัญญาขึ้นมากก็เป็นธรรมเิง

สิ่งที่ขาดสติไปมันก็เป็นไฟเผาบ้านเรือนเิง ไฟฟ้าลัดวงจรเผาบ้านเผาเรือน พอไฟฟ้ามันลัดวงจร ความโลภ ความโกรธ เวลาโกรธมันปะทุขึ้นมามันเผาตัวมันเอง มันทำลายตัวมันเองเิงนี้เิง ไฟฟ้ามันลัดวงจรโดยขาดสติเิง โทสะเป็นความโกรธ ผูกโกรธ อาฆาต มาดร้าย เป้าหมายจะทำลายเขา

ธรรมะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ทำลายกิเลส กิเลสในใจของตนนั้นนะ พอมันทำลายกิเลสแล้ว โอ้โฮ! มันเศร้าเิงนะ เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติแล้ว “ทำไมเราเิงอย่างนั้น ทำไมเราเิงอย่างนั้นนะ”

เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูด “ทำไมเราเิง” นั้นนะนักปราชญ์ทั้งนั้นเลย ผู้มีปัญญาที่มีปัญญาเขาชนะใจของตนได้ “ทำไมเราเิงอย่างนั้น” เิงเพราะอะไร

เิงเพราะให้กิเลสมันเหยียบย่ำทำลายเิง เิงเพราะเชื่อกิเลสเิง เิงเพราะกิเลสมันเผาเราก่อนเิง พอกิเลสมันเผาเราก็กิเลสคนอื่นเิง เพราะมันเผาเราแล้วมันแสดงออกไป มันไปทำลาย มันไปเผาทำลายคนอื่นเิง

แต่ถ้ามันเผาเราแล้วเราเท่าทันมัน “ทำไมเราเิงนัก” พอมันเิง มันฉลาดขึ้นมาเิง คำว่า “เิงนัก” คือเปลี่ยงพล้ำเสียท่ามันไป พอเิงนักคือมันเท่าทันแล้ว ทำไมเราเิงนัก เอ้อะ! เิงหรือ เิงก็สำนึกตัวขึ้นมาได้เิง

ถ้ามันฉลาด โอ้โฮ! ฉลาดปราดเปรื่อง ไฟฟ้าลัดวงจร เผาหมดเลย เผาบ้านมันหมดเกลี้ยงเลย พอเผาบ้านมันแล้วก็เผาบ้านข้างเคียง เผาบ้านข้างเคียงแล้วเผาดำบล เผาดำบลแล้วเผาอำเภอ เผาอำเภอเผาจังหวัด เผาประเทศ เผาโลก เผาหมดเลย นี่ถ้ามันควบคุมไม่ได้ มันฉลาดฉลาดหลักแหลม ฉลาดหลักแหลมมีสติปัญญาปราดเปรื่อง มันเผาไปหมดเลย

คนที่เห็นธรรมเขาเห็นแล้วสังเวช เขาสังเวชถึงคนที่องอาจกล้าหาญที่เฝ้าทำลายคนอื่น แต่คนที่ว่าฉลาดปราดเปรื่องมันยอดเยี่ยม มันทำร้ายได้ทั่ว แต่มันไม่รู้สำนึกตัวมันเองเลย แต่ผู้ที่เป็นธรรมเขาเห็นแล้วสังเวชไป

แต่ถ้าวันไหนมีสติปัญญาที่เราฝึกหัดนี้ไป เราบวชเป็นพระ เราบวชเป็นพระ คนเกิดมา มีอิทธิบาททั้งสี่ คนมีความผิดพลาดมาทั้งนั้น เรามีศรัทธาความเชื่อขึ้นมา เราบวชเป็นพระ บวชเป็นพระสมมุติสงฆ์ สมมุติสงฆ์บวชใหม่ก็เป็นพระนวกะ เวลาศึกษาแล้ว อากุโส ภัณฑะ อากุโส ภัณฑะขึ้นมา เราสำนึกได้ ทุกคนก็เรียนมาด้วยกัน สำนึกไหนก็แล้วแต่เขาปฏิบัติเหมือนกัน ถ้าปฏิบัติเหมือนกัน ทำเหมือนกันทั้งสี่

ถ้าทำเหมือนกันขึ้นมา เวลาอากุโสขึ้นมา มันก็มีสติปัญญาไปฝึกหัดใจของตน ถ้าฝึกหัดใจของตน ฝึกหัดให้มันดีขึ้น พิจารณาธรรมประจักษ์เข้ามามันเป็นหลักเป็นเกณฑ์ขึ้นมา สิ่งที่ว่าฉลาดปราดเปรื่อง ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมานะ “ทำไมเราโง่อย่างนี้ ทำไมเราผิดพลาดอย่างนี้ อันนั้นทำไมมันผิดพลาดมาได้ อันนั้นมันเป็นอย่างไร”

เห็นไหม “เราโง่อย่างนี้” ใจก็ตรวจสอบตนไป โง่เพราะมีสติปัญญาขึ้นมา

แต่ถ้ามันฉลาดมันไฟฟ้าลวดวงจร มันเหยียบย่ำทำลาย อหังการ ใ้ย! ยิ่งใหญ่ ยิ่งใหญ่มาก

ยิ่งใหญ่โดยการสำคัญของตนนะ ไม่มีใครยิ่งใหญ่หรอก เวลาครูบาอาจารย์นะ เราอยู่กับครูบาอาจารย์ที่ติงามมาเยอะ อยู่ที่ภูทอก ท่านบอกเลยนะ เวลาตายแล้วให้มันวุ่นแล้วโยนทิ้งเลย

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมท่านไม่เคยคิดถึงจะพึ่งพาอาศัยใครทั้งสิ้น ท่านพูดอยู่บนภูทอกนั้นนะ ท่านบอกเลยนะ ถ้าตายแล้วให้เอาเสื้อพันมันแล้วโยนทิ้ง

ไม่เคยคิดถึงอะไรทั้งสิ้น ไม่เคยคิดว่ายิ่งใหญ่ขนาดไหน ไม่เคยคิดว่าใครจะมาค้าจุนบูชา ไม่มี ท่านไม่เคยคิดอย่างนั้นหรอก ท่านไม่เคยคิดถึงความต้องการให้คนมายกย่องสรรเสริญ ไม่มีเลย

ท่านปฏิบัติธรรมบูชา บูชาธรรมะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านปฏิบัติเพื่อคุณธรรมอันนั้น เคารพมาก พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เคารพมาก พระพุทธ องค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้า เคารพมาก สัจธรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เคารพมาก พระอริยสงฆ์ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบขึ้นมา เพราะการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบนั้นเพราะเขาชนะกิเลสของเขา

กิเลสเป็นสิ่งที่น่ากลัวมาก พญามาร ตัวนั้นนะ นั่นนะด้วยตัวแห่ ตัวทำให้โทสะมัน บันดาลเกิดขึ้น แล้วโทสะมันเกิดมาจากไหน

เกิดมาจากความหงุดหงิดขัดข้องหมองใจตัวนั้นนะ ขัดข้องหมองใจตัวเพราะตัวมี พลังงานใจ คือมันมีจิตที่มีชีวิตใจ แล้วจิตนี้คือจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีต้นไม่มีปลาย

จิตของเรามันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมามหาศาล แล้วสิ่งที่มันตกค้างมาในใจมัน แผลมันเผา มันยุมันแห่ ร้อยแปด แล้วมาเจอกับโทสะบวกเข้าไปในปัจจุบันนี้

พอปัจจุบันเกิดมาธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ

ธาตุดิน ธาตุน้ำร้อนเย็น ธาตุลม ธาตุไฟ ธาตุไฟนี้ แหม! ปราดเปรื่อง ธาตุไฟนี้ ใ้โฮ! อารมณ์รุนแรง อารมณ์รุนแรงแล้วอารมณ์ชั่ววูบ ธาตุไฟ แล้วเข้ากันโดยธาตุ เข้ากันเสมอกันโดย ธาตุ เข้ากันโดยธาตุ เข้ากันโดยธาตุมันเห็นเสมอกัน ทุกอย่างเสมอกัน มันร่วมมือกันไปได้

แต่ถ้ามันแบ่งฝ่ายแล้ว เข้ากันโดยธาตุกับธาตุมันขัดกัน ทำลายกัน มันเป็นจิตนิสัยอีก ชั้นหนึ่ง ถ้าเป็นจิตนิสัยอีกชั้นหนึ่ง เวลาชำระกิเลส กิเลสอีกชั้นหนึ่ง นี่กิเลสเป็นเรื่องของกิเลส อีกชั้นหนึ่งนะ

แล้วถ้ามีคุณธรรมขึ้นมา คุณธรรมที่จากภายนอกภายใน ถ้าภายนอกคนที่มีสติปัญญา เรียน ๙ ประโยค ๑๐ ประโยค จบการศึกษามานี้ภายนอก ภายในๆ กับหายใจนึกพุท หายใจออก โธ ถ้าหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธเข้าสู่จิตใจของตน

ถ้าจิตใจของตนมันจะเข้าไปเห็นความโลภ ความโกรธ ความหลง โทสะคตินา โมหาคตินา โลภาคตินา ถ้าไปรู้ไปเห็นเข้ามันจับต้องของมันได้ แต่ถ้ามันจับต้องของมันได้มันต้องทำ สัมมาสมาธิขึ้นมาก่อน ถ้าใจเป็นสัมมาสมาธิขึ้นมา ถ้ามันเห็นสติปัญญาตามเป็นจริง มันจะจับ ต้องขึ้นมาแล้วพิจารณาของมันใจ

ถ้าจิตมันไม่สงบเข้ามา พลังงานอะไร

“จิตนี้เป็นพลังงาน” พลังงานก็ไฟฟ้าฝ่ายผลิตไง มันชื่อน้ำมันเตาเขามาอะ พลังงานพลังงานสาธารณะ ธรรมะเป็นธรรมชาติ

แต่ถ้าเป็นความจริง ความจริงที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ อยู่ในครรภ์ท้องแม่มา ๙ เดือน ออกมาแล้วก็ไม่รับรู้อะไรเลย

“คนมีเสมอกภาพ มันเป็นความเท่าเทียม ไม่มีใครมีบุญมีคุณทั้งสิ้น สิทธิเสรีภาพ”

อยากรดอยากใหญ่ อยากเหยียบหัวคน มันยังไม่รู้ชีวิตมันเกิดมาเพราะอะไรนั่นนะ

ในปัจจุบันนี้เกิดจากพ่อจากแม่ เพราะการเกิดจากพ่อจากแม่ เกิดมาแล้วถึงเป็นมนุษย์ แต่จิตได้สำนึกนั้นมันเกิดมาด้วยเวรด้วยกรรม มันมีเวรมีกรรมขับเคลื่อนมันมา เพราะมีเวรมีกรรมขับเคลื่อนมาแล้วมันถึงเป็นจิตนิสัย

แล้วจิตนิสัยขึ้นมา ถ้ามีศรัทธาความเชื่อในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แบบครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านประพฤติธรรมปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม โอ้ย! ท่านไม่มีหรอก มีแต่เมตตาธรรม เมตตาธรรมคำจูนโลก แต่เมตตานี้ก็เลสมายเหยียบย่ำไม่ได้

เมตตา คำว่า “เมตตา” เมตตาเราให้กิเลส ให้โทสะคึกคัก โมหะคึกคัก มันครอบงำไข่มุข การครอบงำ ครอบงำนั่นนั่นเป็นเรื่องโลก นั่นเป็นเรื่องกระแส

แต่ถ้าเป็นความจริง ความจริงในใจของท่านมันองอาจกล้าหาญอยู่แล้ว เพียงแต่จะใช้ตอนไหนเท่านั้นนะ ถ้าใช้เพื่อประโยชน์ แต่เพื่อโทษ ท่านไม่ทำเพื่อโทษหรอก เพราะโทษมันมีทั่วโลกอยู่แล้ว แต่ถ้าเป็นจริงๆ ไง

นี่พูดถึงโทษะ ความโกรธ มันแถมมันเผา

แต่ถ้ามันเป็นเรื่องของปัญญาๆ ปัญามันก็เกิดจากพลังงานนั่นแหละ แต่พลังงานต้องทำความสะอาดเข้ามาก่อน ถ้าใจสงบแล้วนะ เวลาถ้ามันเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา ปัญญาเกิดจากการภาวนา ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าปัญญาอย่างนี้เกิดขึ้น ปัญญาอย่างนี้ปัญญาเกิดจากการภาวนา

คำว่า “เกิดจากภาวนา” มันผ่านอะไรมา

ผ่านศีล

ศีลไม่สะอาดบริสุทธิ์ ภาวนาได้ยาก ศีลไม่สะอาดบริสุทธิ์ มันจินตนาการทั้งนั้น สิ่งทีภาวนาไป เอาศีล เอาสมาธิ เอาสังขาร เอาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นการทอแป้น มันไม่เกิดสิ่งใดขึ้นมาเป็นความจริงหรอก

มันต้องผ่านศีล ศีลคือความปกติของใจ ใจไม่หยาบไม่เยื่อ ปาณาติปาตา อทินนาทาน ไม่ไปหยิบไปฉวย ไม่กล่าวดู ไม่ก่อบปี่ใครทั้งสิ้น เวลามันเกิดขึ้นมานะผ่านศีล

ผ่านศีลแล้วก็ผ่านสมาธิ สมาธิจิตมันสงบระงับเข้ามา ถ้าจิตสงบระงับเข้ามาแล้วถ้าเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากศีล เกิดจากสมาธิ เกิดจากปัญญา ปัญหานี้ ใ้ไฮ! ปัญญา ยอดเยี่ยม นี่ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา

ถ้าเกิดจากการภาวนา ผ่านศีล ผ่านสมาธิ แล้วเกิดปัญญารึขึ้น เกิดขึ้นมามันเป็นคุณธรรม เป็นผลของธรรม ปัจจัยตั้ง สันติปฏิฐาน นี่ปัจจัยตั้งเกิดขึ้นมา

รดต้นไม้วัดที่โคน ผลออกที่ปลาย ต้นมันเป็นอัฐิจิต สิ่งทีรดมา รดด้วยศีล รดด้วยสมาธิ แล้วเกิดภาวนามยปัญญา นี่เกิดมรรค เกิดมรรคเกิดผลรดไปที่ชั่วหัวใจ รดลงไปสู่จิต บ่มเพาะดูแลรักษาขึ้นมา เวลามันเกิดภาวนามยปัญญารึขึ้นมา ปัญญาที่เกิดขึ้นนี้มหัศจรรย์ มันจะเห็นถูกและผิดทันที

สิ่งที่เราทำมาๆ เปลือกทั้งนั้นนะ ใครก็มี ติดคุกอยู่เต็มคุก คุณนี้สร้างขึ้นมาจนได้ร้อยปี แต่ปัจจุบันนี้มีนักโทษอยู่เจ็ดพัน คุณนี้สร้างมาแล้วบรรจุนักโทษได้ห้าร้อย มีนักโทษอยู่ห้าพัน แน่นอยู่ในคุกนั้นนะ นักเลงทั้งนั้นนะ ปัญญาชนทั้งนั้น ยอดเยี่ยม ทำอะไรสุดยอด อยู่ในคุกเต็มเลย

ไ้ใหม่นี้มันเป็นผลของวิญญู แต่เราก็เกิดมาจากวิญญูนี้ เกิดมาจากเวรจากกรรม เพราะเราเป็นคนทีทำอย่างนี้มา ด้วยอำนาจวาสนาเราได้มาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พอเกิดมาพบพระพุทธศาสนาแล้ว สิ่งนั้นปัญญาโลกๆ ปัญญาภายนอก

เราศึกษามา เราได้อบรมบ่มเพาะมา เรามาประพฤติปฏิบัติเราจะเอาจากภายใน
ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากจิตของตน ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากมนสิการ เกิด
ทัศนคติที่ดีงามจากภายใน ไม่ต้องให้มีใครมาสอน คนสอนมันอยู่ภายนอก

เวลาครูบาอาจารย์สอน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทำตัวเป็นแบบอย่าง หลวงปู่เสาร์
ท่านพูดประจำ ทำให้มันดูทั้งชีวิตมันยังไม่เอา แล้วไปจู้จี้จั่วไซอะไรมัน

ชีวิตของท่าน ท่านทำให้ดูเลย หลวงปู่เสาร์นี่ะ ทั้งชีวิตเลย

แล้วเราฝึกหัดๆ ขึ้นมาให้มันเป็นปัญญาจากภายใน ปัญญาจากภายในคือภาวนามย
ปัญญา ปัญญาจากภายในเกิดขึ้นมา “ทำไมกูโง่งอย่างนี้ ทำไมกูโง่งอย่างนี้ ทำไมกูไม่เห็น ทำไมกู
ไม่รู้ทันตัวเองเลย ทำไมกูคิดอย่างนี้ได้ ทำไมกูทำอย่างนี้ได้ ทำไมกูโง่งนัก”

ถ้ามันเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญามันรู้ทัน มันทำของมันทันนั้นนะ ถ้ามันทันของมัน
ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากภายใน ปัญญาเกิดจากการปฏิบัติ

ไ้ปัญญาการท่องบ่นทรงจำธรรมวินัยๆ นั้นปัญญาภายนอก ปัญญาทางโลกปัญญา
ศึกษาไปข้างนอก แล้วไ้ที่สุ่มไฟเผา ไ้โทสะ ไ้ความโกรธ ไ้ความหงุดหงิด ไ้ความคับแค้น
ใจซ่อนไว้ภายใน ไ้ภายนอก แหม! เรียบร้อย นุ่มนวล แหม! อ่อนหวาน ไ้ข้างในมันเผาๆ

แล้วถ้าเกิดสติปัญญามันเข้าสู่ภายใน ถ้าทำความสงบใจได้ แล้วถ้ามันทำความสงบของ
ใจได้แล้ว ถ้าจิตมันสมาธิเราคุมได้ยาก สมาธิไม่เป็นสมาธิเสียที่ สมาธิเป็นแล้วทำไมมันแกว่ง
ย้อนกลับไปดูที่ศีล ย้อนกลับไปดูที่ศีล เราผิดอะไร เราทำอะไรขาดตกบกพร่อง

ถ้าเราย้อนไปดูที่ศีลแล้วทำพื้นฐานให้ดีงาม แล้วทำสมาธิเข้ามาจากภายใน ถ้าภายใน
ถ้าใช้สติปัญญาขึ้นมาได้ ฝึกหัดใช้ปัญญาของตน

ปัญญาไม่ฝึกหัด ไม่เกิดขึ้น

คนนะ ทักษะของการเล่นกีฬา ทักษะของการทำงาน เขาต้องฝึกงานทั้งนั้น นักปฏิบัติ
ของเราต้องฝึกจิต ฝึกจิตของเรา ฝึกหัดให้ใช้ปัญญา

ทำความเข้าใจเข้ามาแล้วดีงาม ไซ้ คือ สมาธิ ดีงามเป็นบาทเป็นฐาน สมาธิแก้กิเลส ไม่ได้ๆ แต่ไม่มีสมาธิมันเป็นปัญญาภายนอกทั้งสิ้น ปัญญาการท่องการจำการท่องบ่น

การท่องบ่นมันจะเสียหายมันก็ไม่เสียหาย แต่การท่องบ่นนั้นเป็นวิธิต่างที่เราจะทำให้ เป็นความจริงขึ้นมา เวลาเป็นความจริงขึ้นมาแล้ว มันเป็นความจริงขึ้นมาแล้ว เรามีสติปัญญา ควบคุมมันได้หรือไม่ ถ้ามีสติปัญญาควบคุมมันได้ ผีก็หัดๆ ผีก็หัดให้มันใช้ปัญญาๆ

วิปัสสนาอ่อนๆ คือการรู้แจ้งจากใจของตนอ่อนๆ การรู้แจ้งจากว่าโง่งนๆ ทำไมเราโง่ อย่างนี้ๆ ถ้ามันมีสติปัญญา ใจคำที่มันจะบ่นออกมา มันจะออกมาจากใจ มันจะอย่างนี้ โง่อย่าง นี้ๆ มันไม่ฉลาดหรอก

โง่ฉลาดๆ โดนหลอกทั้งนั้น โง่ฉลาดๆ กิเลสหลอกทั้งสิ้น โง่กิเลสมันหลอกไปทั้งสิ้น มัน ท่องบ่นมาแล้วมันก็จินตนาการ มันก็วางแผนของมัน แล้วมันก็สร้างภาพของมัน มันจะเป็น อย่างนั้นนะ

อธิษฐานบารมีคือเป้าหมาย เป้าหมายให้เป็นอย่างนั้น มันก็อยากจะเป็น อยากจะเป็น อย่างนั้นนะ แต่มันไม่เป็นหรอก เพราะอะไร เพราะมันมีสมุทัย มีตัวตนของตนนั้นแหละอยู่ใน ตัวตนของตน

แล้วบอกทำสมาธิ สมาธิคือตัวตนนะ

ก็จะแก้ตัวตน ก็จะเป็นไตรลักษณ์

ถ้ามันเป็นไตรลักษณ์มันเป็นอนิจจัง อนิจจังคือวิทยาศาสตร์ อนิจจังคือสสาร อนิจจังคือ วัตถุธาตุที่มันแปรสภาพ แต่สิ่งที่ตัวตน ตัวตนก็ตัวของเราเอง แต่เราไม่เห็นตัวของเรา เริ่มต้นตัว เราไม่ได้ใจ แล้วตัวของเรามันติดข้องที่ตรงไหนล่ะ

ถ้าตัวของเรา ตัวตนของเรา สมาธิของเรา ถ้ามันเห็นสติปัญญาตามความเป็นจริงใจ ก็ ตัวตนมันเป็นคนเห็น มันจะทำลายตัวตนอันนี้ไง ถ้าทำลายตัวตน

ไตรลักษณ์คืออะไร เกิดขึ้น อะไรเกิดขึ้น เอ็งทำสมาธิเกิดขึ้นในใจได้ไหม เอ็งเห็นใจของ ตนเองไหม ถ้าเอ็งทำสมาธิให้เกิดขึ้น เกิดขึ้นคือตันทาง

ต้นทาง เวลาใช้ปัญญาไป ปัญญาเกิดขึ้น ตั้งอยู่ วิปัสสนาคือธรรม แล้วตั้งอยู่ ตั้งไม่ได้ ล้มลุกคลุกคลาน ทำให้เป็นประโยชน์กับตนไม่ได้ แต่ถ้ามันลัดวงจร ได้ ถ้ามันแผดเผา ได้ ถ้ามันทำลาย ได้ ถ้ามันเหยียบย่ำคนอื่น ได้ แต่ทำลายตัวเอง ไม่ได้ ทำลายตัวเอง ไม่ได้

เกิดขึ้นตั้งอยู่ ตั้งอยู่นะ ถ้ามันดับไป ดับอย่างไร ดับคือนิโรธ

สมัยโบราณนะ พระไตรลักษณ์ ชาวพุทธกราบไหว้บูชาเลยละ แต่มันเป็นกิจของจิต วิธีการของจิตที่จิตที่ขับเคลื่อนไป แล้วถ้ามันเป็นจริงๆ ขึ้นมา พระอริยเจ้าเกิดจากตรงนี้ พระอริยเจ้าเกิดจากตรงนี้ จากมนุษย์คนขึ้นเหิน มนุษย์ธรรมดาเนี่ย หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เทวดา อินทร์ พรหมต้องมาพึ่งเทศน์ เกิดจากตรงนี้ เกิดจากมรรคจากผลในใจนี้ ถ้าเกิดจากในใจ

นี่มันเกิดจากอะไรละ

ถ้ามันเกิดจากมรรคเกิดจากผล เกิดจากศีล สมาธิ ปัญญา เกิดจากการภาวนา เกิดจากความเพียรของตนๆ ถ้ามันไม่เบี่ยงไปทางโลกเป็นโทษะไปซะ ถ้าเบี่ยงไปทางโลกเป็นพลังงานทางโลก เป็นความยุความแหย่ ความขัดข้องหมองใจ มันเป็นโทษะ

แต่ถ้ามันเป็นธรรมๆ เป็นธรรมเพราะเรารู้เท่าทันของมันแล้วเราอ่อนน้อมถ่อมตน เราพยายามตัดแข่งตัดซากิเลสไม่ให้มันอหังการ ให้มันเข้าไปสู่ตัวตนของมัน ถ้าเป็นตัวตน ก็เป็นตัวตนจริงๆ นี่ไง แล้วสมาธิแก้กิเลสไม่ได้ ยกขึ้นสู่วิปัสสนาใจ ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนามันเกิดปัญญาไง ปัญญาคือภาวนามยปัญญาไง ปัญญาจากภายในใจ ปัญญาจากการฝึกฝนของเราไง ปัญญาจากการฝึกหัดของเราไง

ปัญญามาจากไหน ปัญญาพระพุทธเจ้าประทานให้ใช่ไหม ปัญญาที่ครูบาอาจารย์ท่านยัดเข้าไปในสมองหรือ ปัญญาที่เกิดจากไปลอกไปจำใครมาใช่ไหม...เป็นสัญญาทั้งนั้น

สัญญาเป็นต้นทาง สัญญาเป็นหัวเชื้อ เป็นการบุกเบิก เป็นการฝึกหัด แล้วฝึกหัดๆ ฝึกหัดปัญญาของเรา ถ้าปัญญาของเรามันเกิดขึ้นขึ้นมามันเป็นภาวนามยปัญญา เวลามันสมุจเฉทปหาน ชาติดับทุกข์

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

วิธีการดับทุกข์คือมรรค แต่เวลามันดับ ดับด้วยนิโรธ เพราะวิธีการนั้นสมบูรณ์แบบ นี้ไตรลักษณ์ใด เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป มันสมบูรณ์แบบของมัน มันเกิดการดับทุกข์ ดับทุกข์คือนิโรธ นิโรธคือการดับทุกข์ คือขณะจิตที่ติงาม นี่คือการกระทำ เห็นไหม

เราฝึกหัดอย่างนี้ ฟังธรรมๆ นะ ฟังธรรมเพื่อเป็นคติ เพื่อไปไตร่ตรองเป็นประโยชน์ แล้วเดินไปเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาต่อเนื่อง เอาสิ่งที่แสดงธรรมนี้เป็นหัวข้อ เป็นสารตั้งต้น แล้วเราพยายามสร้างสมบัติของเราให้เป็นปัญญาของเรา ให้เป็นการฝึกหัดของเรา ให้เป็นผลงานของเรา เป็นขึ้นมาจากฐิติจิต จากจิตของเรา

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตที่มีสัมมาสมาธิ จิตที่มีภาวนามยปัญญา แล้วมันจะแก้ไขตัวของมันเป็นประโยชน์ของมัน ถ้าเป็นประโยชน์ของมัน เราจะมีคุณธรรมในหัวใจของเรา เอวัง